

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

VPP
Valsts pētījumu
programma

Ekonomiskais, politiskais un juridiskais ietvars Latvijas tautsaimniecības potenciāla saglabāšanai un konkurētspējas pieauguma veicināšanai pēc pandēmijas izraisītas krīzes (reCOVery-LV) apakšprojekts

Vietējo pārtikas ķēžu pārstrukturizēšana un noturības stiprināšana krīzes un pēckrīzes laikā Latvijā

2020.gada 28.oktobris, LLU

Dr. oec. Irina Pilvere
Dr. oec. Ilze Upīte
Dr. biol. Edīte Kaufmane

Saturs

- ✓ Projekta raksturojums
  - ✓ Sākotnējās atziņas par Covid-19 krīzes ietekmi pārtikas sektorā
  - ✓ Risku novērtēšana dārzeņu un augļu ražošanā un pārstrādē
  - ✓ Ieteikumu/priekšlikumu sagatavošana krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atveseļošanai
-

reCOVery-LV projekta raksturojums

- ✓ **Projekta mērķis** - piedāvāt atbildes uz jautājumiem saistībā ar tautsaimniecības noturību pret satricinājumiem, vietējās pārtikas ražošanas veicināšanu un ekonomikas pašpietiekamību, valsts parāda risku mazināšanu, cilvēkresursu un zināšanu aizplūdes riska mazināšanu u.c.
- ✓ **Projekta rezultātā** būs kritisks novērtējums par valdības politiku pandēmijas laikā, ekonomiskās attīstības scenāriji, kā arī zinātniski pamatoti rīcībpolitikas ieteikumi politikas veidotājiem
- ✓ **Projektu vada profesore** Inna Šteinbuka
- ✓ **Projekta iesniedzējs** Latvijas Universitāte
- ✓ **Iesaistītie partneri** – LU ekonomisti un juristi, LZA Eiropas Politikas Pētījumu Institūts, RTU, LLU (kopā ar DI), RSU
- ✓ **LLU iesaiste ir 2 jomās:**
  - Strukturālās izmaiņas valsts ekonomikā (akad.Baiba Rivža)
  - Vietējo pārtikas ķēžu pārstrukturizēšana un noturības stiprināšana krīzes un pēckrīzes laikā Latvijā (akad.Irinā Pilvere)

Vietējo pārtikas ķēžu pārstrukturizēšana un noturības stiprināšana krīzes un pēckrīzes laikā Latvijā

Pētījumam ir 3 sadaļas:

- ✓ **Vietējo un globālo pārtikas piegādes ķēžu noturības novērtēšana** COVID-19 krīzes laikā un pēc tās (vadītāja vad.pētniece Gunta Grīnberga-Zālīte), iesaistīti LLU ESAF pētnieki – ekonomisti un sociologi
- ✓ Vietējo lauksaimniecības izejvielu un pārtikas produktu piegādes iespēju novērtēšana un novatorisku risinājumu izstrāde, lai uzlabotu ķēžu noturību krīzes un pēckrīzes apstākļos (vadītāja vad.pētniece Inga Ciproviča) iesaistīti LLU PTF un APP Dārzkopības institūta pētnieki – inženieri, lauksaimnieki un biologi
- ✓ **Risinājumu un ieteikumu sniegšana** lauksaimniecības izejvielu, pārtikas produktu un uztura sistēmu noturības stiprināšanai krīzes un pēckrīzes attīstības iespēju laikā, kā arī zināšanu nodošanas veicināšana ieinteresētajām personām - politikas veidotājiem, pašvaldībām, ražotājiem un patērētājiem (iesaistīti visi pētnieki)

Pārrāvumi nacionālā pārtikas ķēdē makro līmenī

- ✓ lauksaimniecības produktu piedāvājuma samazināšanās
- ✓ pieprasījuma samazināšanās/atsevišķiem produktiem palielināšanās
- ✓ tirdzniecības un loģistikas traucējumi, jo starptautiskā pārtikas tirdzniecība ir ietekmēta
- ✓ COVID-19 sekas ietekmēs visus pārtikas sistēmas elementus, sākot no primārās piegādes, pārstrādes, tirdzniecības un nacionālajām un starptautiskajām loģistikas sistēmām, līdz starpposma un gala pieprasījumam
- ✓ Tas ietekmētu arī faktoru tirgus, proti, darbaspēku un kapitālu, kā arī ražošanas starpproduktus (piemēram, pesticīdus, sēklas)
- ✓ Pandēmijas seku apmērs būs atkarīgs no pašas pandēmijas noturības un izplatības, kā arī ekonomisko pielāgojumu un atveseļošanās dinamikas
- ✓ Valūtas kursu svārstības enerģijas un kredītu tirgos
- ✓ Gaidāms bezdarba pieaugums
- ✓ Vispārējās ekonomiskās aktivitātes sarukums

Pārstrāde

1. **Palielināts darbinieku kavējumu skaits** - vai uzņēmumam ir pieeja pagaidu darbiniekiem un vai ir iespējams pārkvalificēt darbiniekus
2. **Pārtikas drošības apmācība** - darbinieki pilnībā izprot uzņēmuma pārtikas nekaitīguma prasības un ir vērsti uz to piemērošanu
3. **Regulāri jāinformē**, kā COVID-19 ietekmē pārtikas nozari
4. **Darba ņēmēju drošība** - ir grūtības ieviest “sociālo distancēšanos”
5. **Tīrīšana un sanitārija** – nepieciešama biežāka tīrīšana un dezinfekcija
6. **Piegādes ķēde** - kļūst arvien izstieptāka un jāpārliedz, vai uzņēmumam ir piekļuve piegādātājiem, jo īpaši attiecībā uz būtiskām sastāvdaļām, iepakojuma materiāliem un citiem svarīgiem piederumiem
7. **Tehnoloģijas** - ar lielākiem riskiem un, iespējams, mazāk cilvēku, pandēmijas krīzes ir laiks domāt par to, kā labāk izmantot tehnoloģijas, lai palīdzētu uzņēmumiem analizēt visus iegūtos datus. Kaut arī naudas plūsma krīzes situācijās var būt sarežģīta, uzņēmumiem nevajadzētu atteikties no domāšanas par to, kā vairāk izmantot datu analīzes rīkus, lai ietaupītu uzņēmuma laiku, cilvēkus un samazinātu riskus

Patērētāju uzvedība

- ✓ daudziem patērētājiem viņu **ienākumi turpina samazināties**. Un viņi nejūtas pārāk optimistiski par savu valstu ekonomikas perspektīvām
- ✓ lielākajā daļā produktu kategoriju, ieskaitot pārtiku, pandēmijas laikā **iepirkšanās tiešsaistē** s klientu skaits ir pieaudzis par vairāk nekā 10 procentiem; un daudzi patērētāji saka, ka viņi plāno turpināt iepirkšanos tiešsaistē
- ✓ Dažiem produktiem un zīmoliem COVID-19 izraisīja **piegādes ķēdes traucējumus**, jo tad kad patērētāji nevarēja atrast sev vēlamo produktu pie izvēlētā mazumtirgotāja, viņi **mainīja iepirkšanās paradumus**: krīzes laikā daudzi patērētāji ir izmēģinājuši citu zīmolu vai iepirkušies pie cita mazumtirgotāja
- ✓ izlemjot, kur iepirkties, viņi **meklē mazumtirgotājus ar redzamiem drošības pasākumiem**, piemēram, uzlabotu tīrīšanu un fiziskām barjerām. Turklāt viņi pērk vairāk no uzņēmumiem un zīmoliem, kuriem ir veselīgs un higiēnisks iepakojums un kuri izrāda rūpību un rūpes par darbiniekiem
- ✓ vairāk nekā 70 procenti aptaujāto respondentu vēl **nejūtas ērti, atsākot savas “parastās” aktivitātes ārpus mājas**

- ✓ **Pieprasījuma izmaiņas vietējā un eksporta tirgos** (eksporta tirgus dramatiski saruka, līdz ar to arī ievērojami saruka pieprasījums pēc Latvijā ražotās produkcijas; sabiedrisko ēdināšanas uzņēmumu darba pilnīga apturēšana; atsevišķos nozares sektoros pastiprināja arī pārtikas produktu imports no trešajām valstīm; pieprasījuma dramatisku kritumu piedzīvoja galvenokārt ražotāji, kas ražo produkciju sabiedriskajai ēdināšanai, turpretim jaunus ražošanas rekordus sasniedza ražotāji, kas darbojas ilglietojamas pārtikas sektoros)
- ✓ **Pircēju ažiotaža un paradumu maiņa** (cilvēku vēlme mājās veidot pārtikas un citu pirmās nepieciešamības preču uzkrājumus, iespējama papildu importa izejvielu cenu līmeņa pieaugums)
- ✓ **Preču krājumu palielināšanās un uzglabāšanas problēmas produktiem ar īsu derīguma termiņu** (pieprasījuma mazināšanās arī pēc lauksaimniecības primārajiem produktiem (piena, gaļas, graudiem) un, līdz ar to, šo produktu iepirkuma cenu un apjoma samazināšanos no ražotājiem (lauksaimniekiem)
- ✓ Papildus resursu nepieciešamība, pielāgojoties ārkārtējai situācijai
- ✓ Nozares atkarība no **darbaspēka fiziskās klātbūtnes, darbaspēka trūkums**
- ✓ **Naudas plūsmas grūtības**
- ✓ **Loģistikas problēmas**
- ✓ **Citi izaicinājumi** (Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs; grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai; darbinieku atlaišanas risks, slēdzot vai sašaurinot ražošanu; neskaidrība par nākotni radīto ekonomisko seku dēļ; grūtības plānot saimniecisko darbību uz priekšu).

- ✓ Aktīva **informācijas plūsma** par situāciju pasaulē un valstī, papildus tehnoloģiskie risinājumi – virtuālais asistents, lai nodrošinātu uzticamas uzziņas un sniegtu atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem saistībā ar Covid-19 Latvijā
- ✓ **Finansiālais atbalsts** (45,5 miljoni EUR) piešķiršanu primārajiem lauksaimniecības ražotājiem
- ✓ **Pārtikas e-komercija** (kā viena no post-pandēmijas sekām var saglabāties pārtikas iegāde internetā)
- ✓ **Ēdināšanas pakalpojumi** – pārorientēšanas, jaunu formu apgūšana, ēdināšanas tīkli kooperējas ar tirdzniecības tīkliem
- ✓ **Sociālā palīdzība, brīvprātīgo darbs, sociālā kustība** (pieauga pieprasījums pēc brīvprātīgo darba, radās jauna sociāla kustība)
- ✓ **Pašvaldību iniciatīvas reģionos**
- ✓ Latvijā **pārtikas sagādes sistēma paplašinājās ar jauniem dalībniekiem** (jo īpaši vietējā mērogā), zināmā mērā kļuva elastīgāka un efektīvāka, pateicoties iesaistīto aģentu ātrai reakcijai uz notiekošo
- ✓ **Pārtikas ķēžu saīsināšanās un orientācija uz vietēja** (reģionāla, nacionāla) mēroga sadarbības tīkliem tiek saredzēts kā viens no turpmākās stabilitātes nodrošināšanas scenārijiem. Sociālā ietekme visvairāk vērojama tajā, kādas bija iedzīvotāju kolektīvās uzvedības formas krīzes laikā – no sākuma bija vērojama vāji regulējama pūļa ietekme, kas vēlāk stabilizējās adaptīvās un funkcionālās sociālās praksēs.

Detalizēta analīze (ražošana un pārstrāde)

1. Laukaugi, ieskaitot pākšaugus

2. Dārzkopība - augļi, ogas un dārzeņi (LLU un Dārzkopības institūts)

3. Piens

4. Gaļa (liellopu, cūkgaļa un vistas gaļa)

5. Olas

6. Zivis

Horizontāla analīze

**Mazumtirdzniecība
Patērētāju uzvedība**

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

VPP
Valsts pētījumu
programma

reCOVery-LV

Dārzeni, augļi un ogas un to pārstrādes produktu ķēde un riski

**Edīte Kaufmane, Ilze Upīte, Dalija Segliņa, Līga Lepse,
Laila Ikase, Valda Laugale, Sarmīte Strautiņa, Solvita Zeipiņa, Ilze Grāvīte**

Dārzeņu, augļu un ogu un to pārstrādes produktu pārtikas ķēde

Ražotājs

Pārstrādātājs

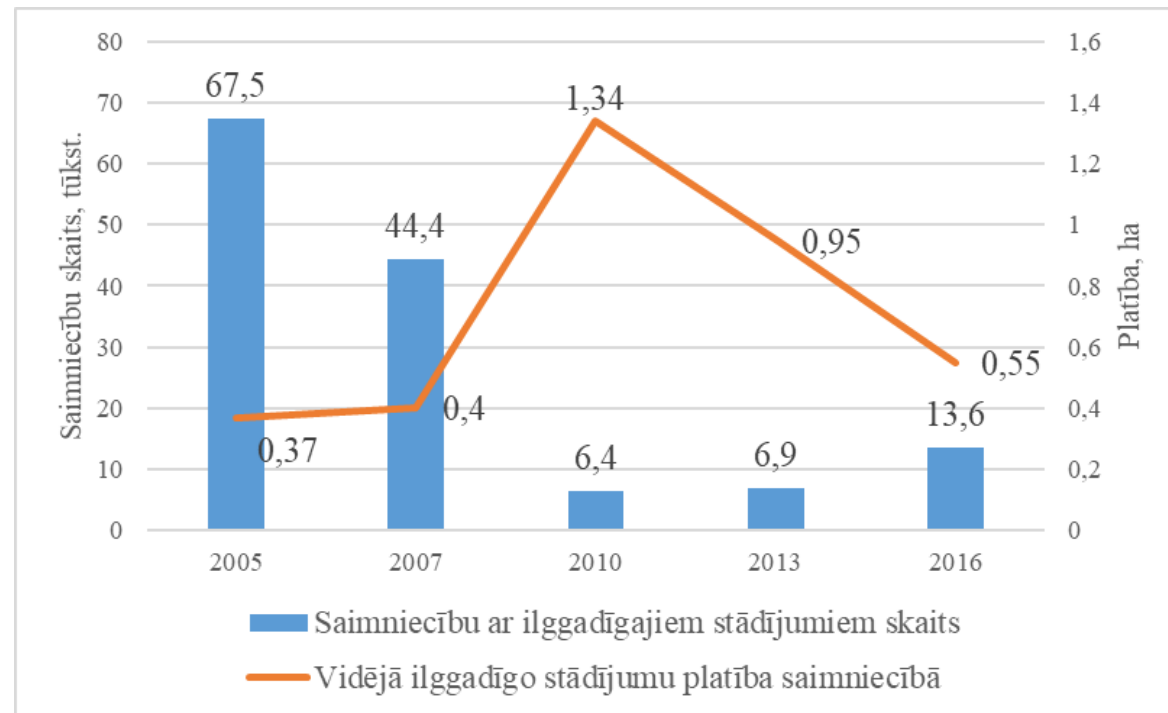
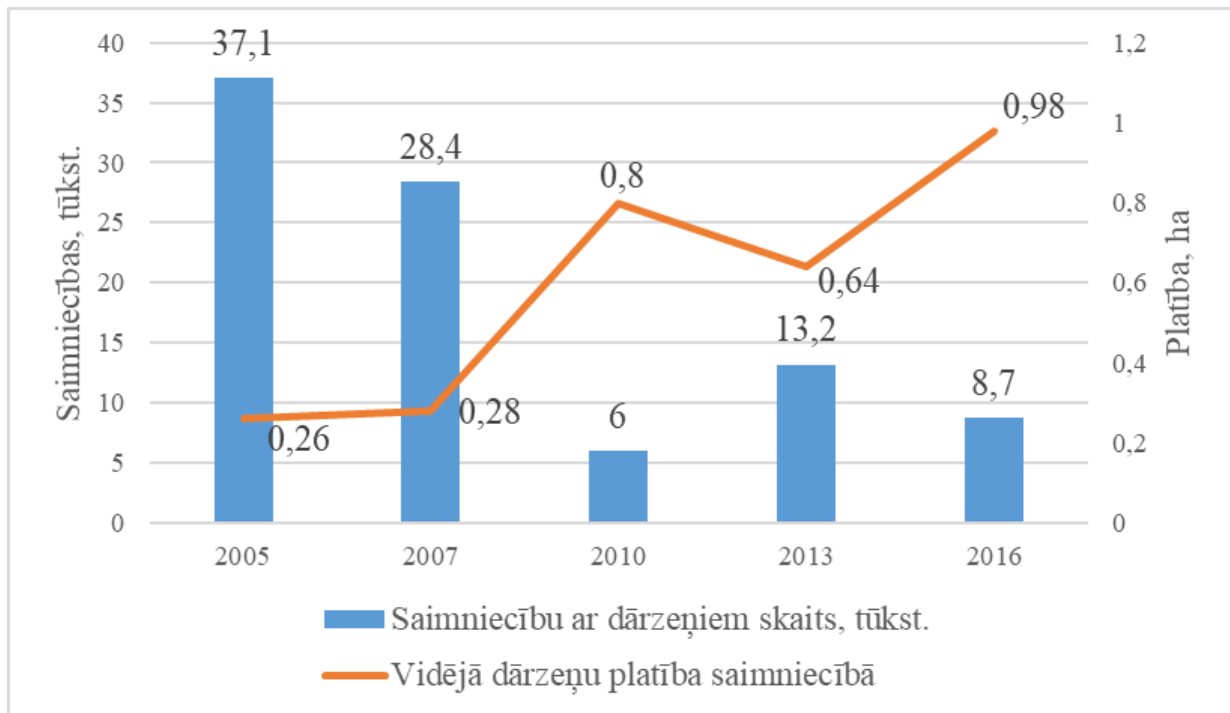
Tirdzniecība

Patērētāji

Dārzeņu, augļu un ogu audzēšana Latvijā

(CSP lauku saimniecību struktūras apsekojums)

Dārzeņu audzēšana Latvijā 2019.gadā

(CSP dati un projekta ietvaros veiktie aprēķini)

Dārzeņu kultūra	LAD apstiprinātās platības, ha	CSP sējumu platība, ha	CSP vidējā ražība, t/ha	Aptaujās iegūtā ražība, t/ha	CSP kopražā, tūkst.t	Teorētiski iegūstamā kopražā, t	Projekta ietvaros noteiktā reālā kopražā (pēc aptaujas datiem), tūkst.t
Burkāni	483	1600	23,8	40	37,0	32,7	18,7
Kāposti	621	2100	28,6	55	54,7	43,5	34,2
Dārza ķirbji, cukīni, kabači, patisoni	314	700	8,8	25	6,0	10,5	6,5
Galda bietes, mangolds	356	900	30,7	45	28,5	16,8	15,1
Ķiploki	291	700	3,16	6	2,2	1,2	1,2
Redīsi un melnie rutki	93	-	-	35	-	2,7	3,2
Sīpoli, šalotes sīpoli, maurloki, lielloku sīpoli un batūni	405	1100	20	20	22,6	8,2	8,2
Citi atklāta lauka dārzeņi	-	1400	-	-	10,5		-
KOPĀ	2563	8500	x	x	161,5	115,6	87,1

Avots: autoru aprēķini un CSP dati

Augļu un ogu audzēšana Latvijā 2019.gadā

(CSP dati un projekta ietvaros veiktie aprēķini)

Augļaugu kultūra	LAD platības, ha	CSP platības, ha	CSP vidējā ražība, t/ha	Aptaujās iegūtā ražība, t/ha	CSP kopražs, t	Teorētiski iegūstamā kopražs, t	Reālā kopražs saskaņā ar aptauju datiem, t
Ābeles	2811	3737	2,78	8,5	10389	24558	10000
Bumbieres	154	221	3,17	7	701	1107	300
Ķirši	120	144	0,72	3	104	382	20
Plūmes	87	94	0,65	7	61	630	70
Krūmcidonijas	609	619	0,55	3	340	1067	800
Zemenes	502	553	2,06	7	1139	3340	2800
Upenes	1482	1597	0,59	1,5	949	1521	900
Jānogas, ērkšķogas	96	49	0,26	4	127	326	50
Krūmmellenes	373	545	0,87	3	474	930	400
Dzērvenes	181	-	-	6	-	1086	1000
Smiltsērķšķi	1289	1291	0,25	3,5	323	3283	1000
Avenes	200	232	0,4	2,5	93	534	320
Aronijas	-	108	0,3	-	32	-	-
KOPĀ	7906	9190	x	x	14732	38764	17660

Atklātā lauka dārzeņu, augļu un ogu audzēšana un patēriņš Latvijā 2019.gadā

(CSP dati un projekta ietvaros veiktie aprēķini)

**2019.gadā viens
mājsaimniecības
loceklis patērēja:**

- svaigus vietējos augļus
un ogas **25 kg**
- augļu un ogu pārstrādes
produktus **18 kg**
- svaigus dārzenus **59 kg**
- dārzeņu pārstrādes
produktus **16 kg**

Dārzeņu un augļaugu kultūras	Teorētiski iegūstamā kopražā, tūkst.t	Reālā raža saskaņā ar aptauju datiem, tūkst.t	CSP patēriņa dati, tūkst.t	Starpība (reālā raža- patēriņš), tūkst.t
Dārza augļi un kaulēnaugļi vietējie	26,7	10,39	36,2	-25,8
Dārza un kultivētas ogas	10,9	6,07	11,5	-5,5
Burkāni	32,7	18,7	15,9	2,8
Kāposti	43,5	34,2	13,1	21,1
Dārza ķirbji, cukīni, kabači, patisoni	10,5	6,5	14,7*	-8,2
Galda bietes, mangolds	16,8	15,1	5,3	9,8
Ķiploki	1,2	1,2	1,2	0,05
Redīsi un melnie rutki	2,7	3,2	2,4**	0,8
Sīpoli, šalotes sīpoli, maurloki, lielloku sīpoli un batūni	8,2	8,2	11,8	-3,6
Citi atklāta lauka dārzeņi	-	-	43,3	-

* CSP patēriņa dati iekļauj arī pākšaugus

** CSP patēriņa dati iekļauj arī pārējos sakņaugus

Dārzeņu, augļu un ogu pārstrādes uzņēmumi Latvijā

153 dārzeņu un augļu
pārstrādes uzņēmumi

(PVD, 2020)

25 augļu un dārzeņu sulas
ražotāji

79 pārējie augļu un dārzeņu
pārstrādātāji

(CSP, 2018)

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Dārzeņu, augļu un ogu un to produktu ķēde

reCOVery-LV

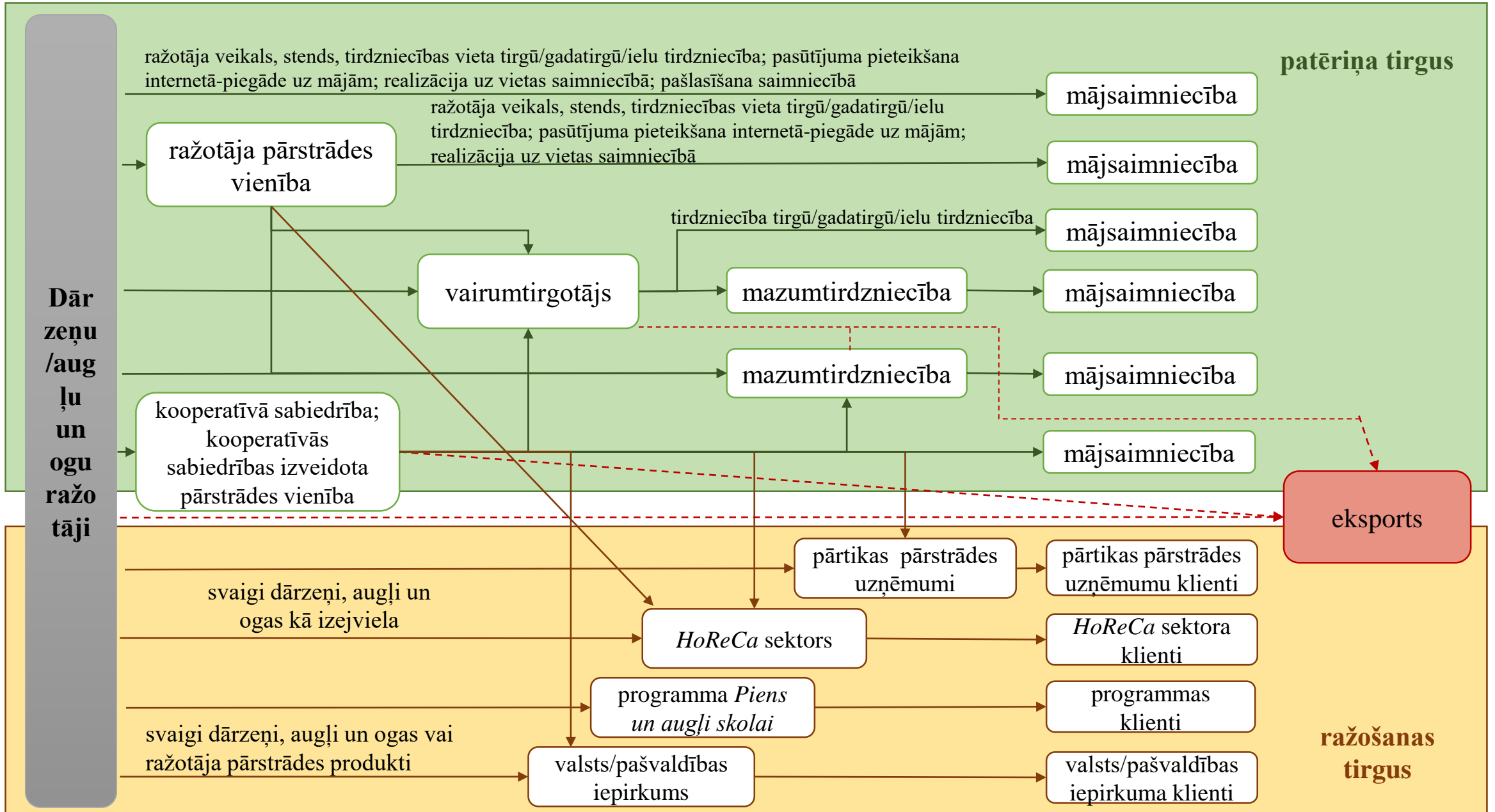
Ražotājs/
pārstrādātājs

Tirdzniecība

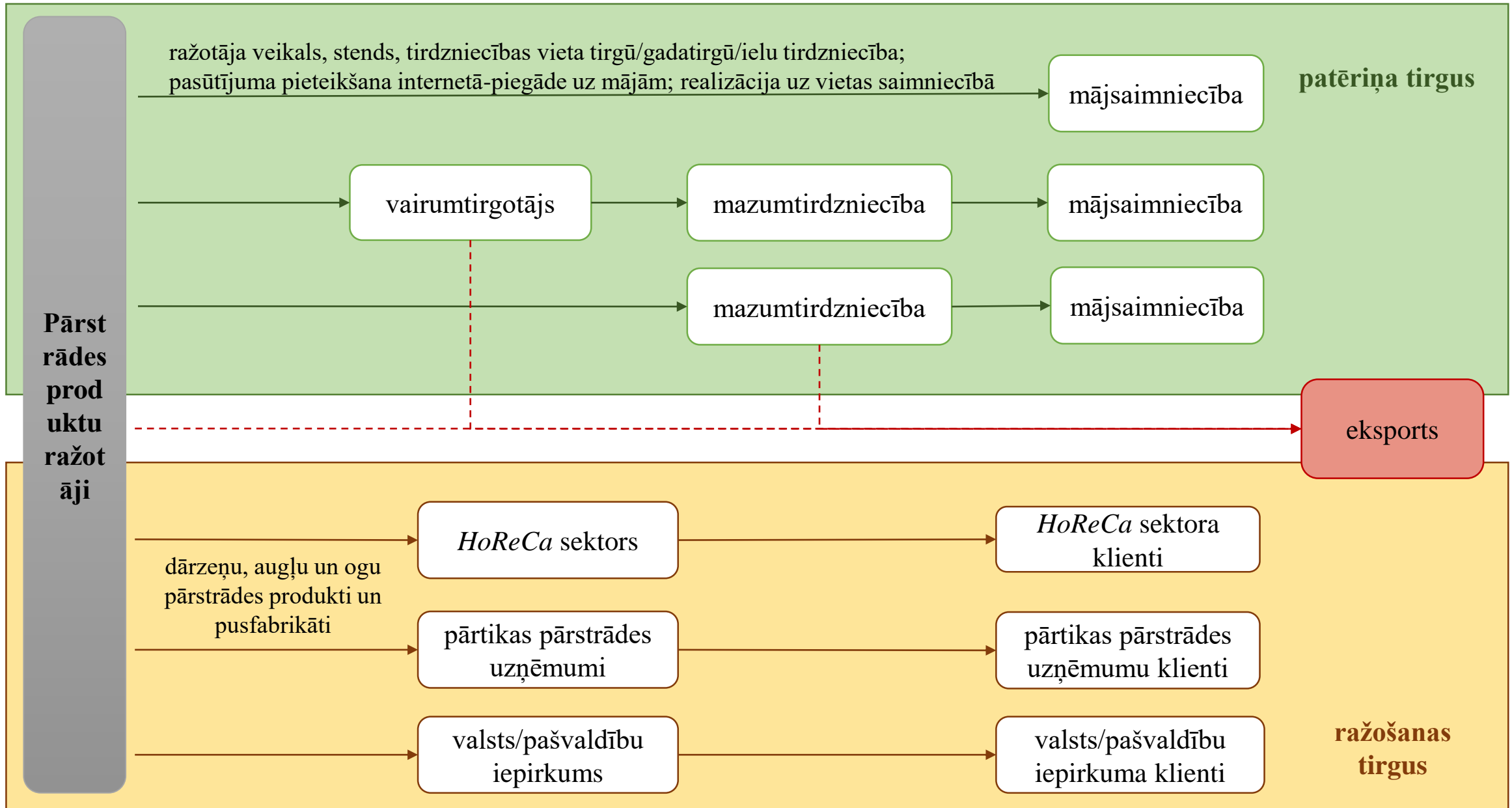
Patērētāji

Dārzeņu, augļu un ogu pārtikas ķēde

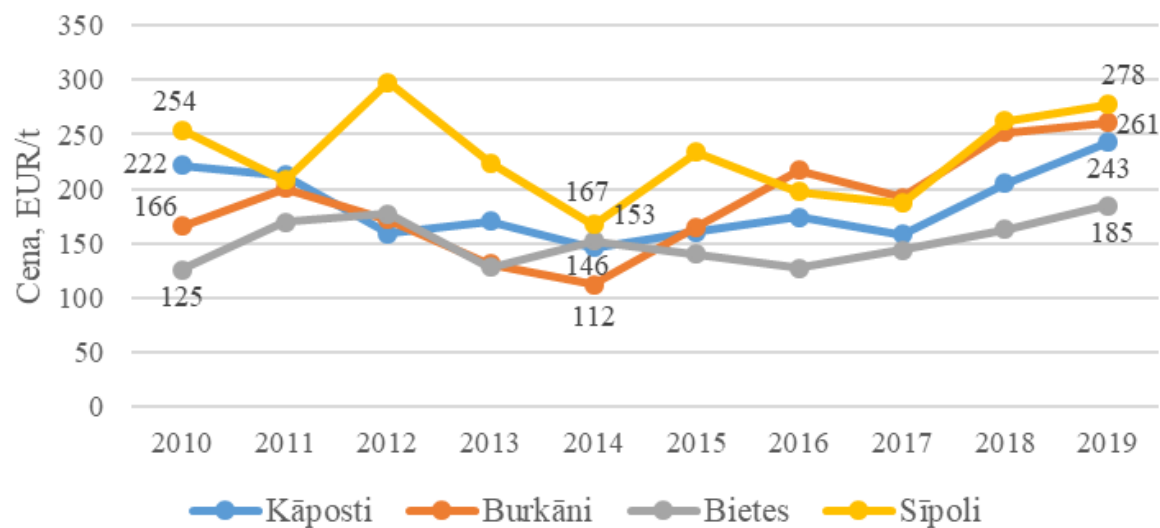

Dārzeņu, augļu un ogu pārstrādes produktu pārtikas ķēde

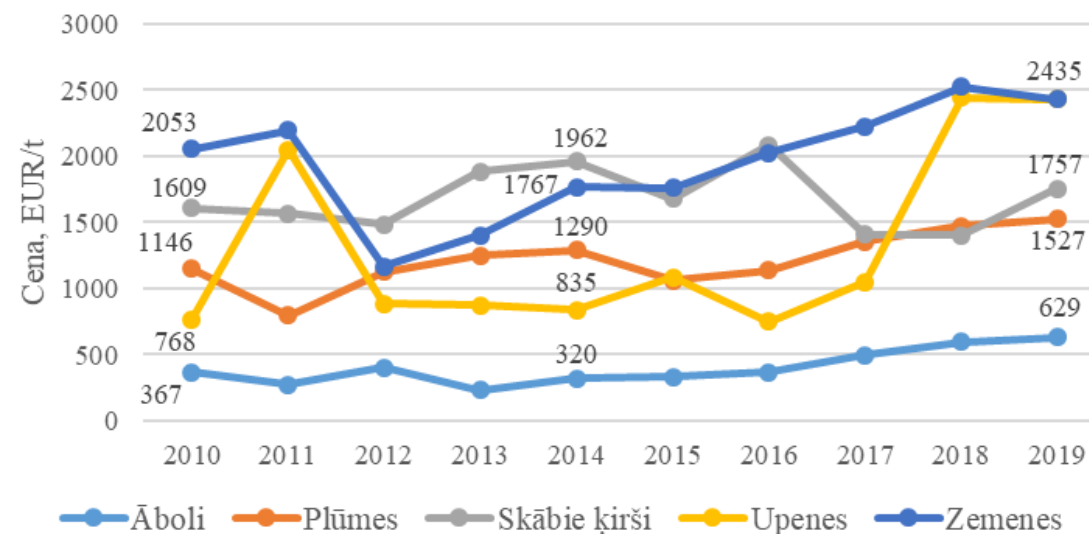

Dārzeņu, augļu un ogu cenas Latvijā 2010.-2019.gadā, EUR/t

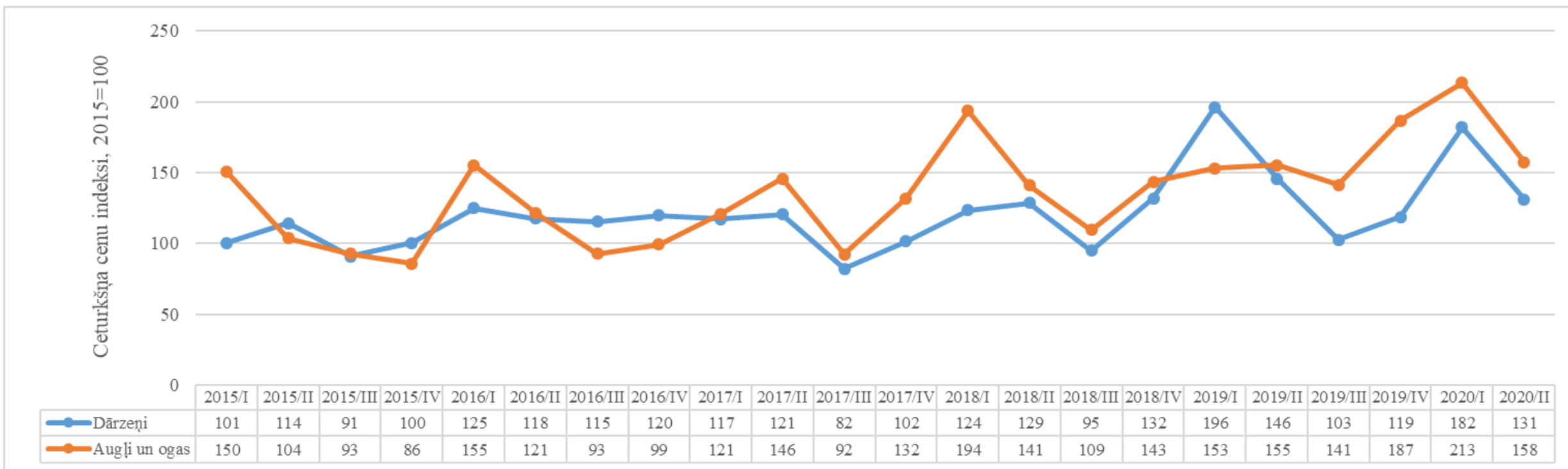
Dārzeņu cenas

Augļu un ogu cenas

Dārzeņu, augļu un ogu ceturkšņa cenu indeksi Latvijā 2015.-2020.gadā, 2015=100

Avots: autoru veidots, izmantojot CSP datus

Dārzeņu, augļu, ogu un to produktu ķēde

Ražotājs/
pārstrādātājs

Tirdzniecība

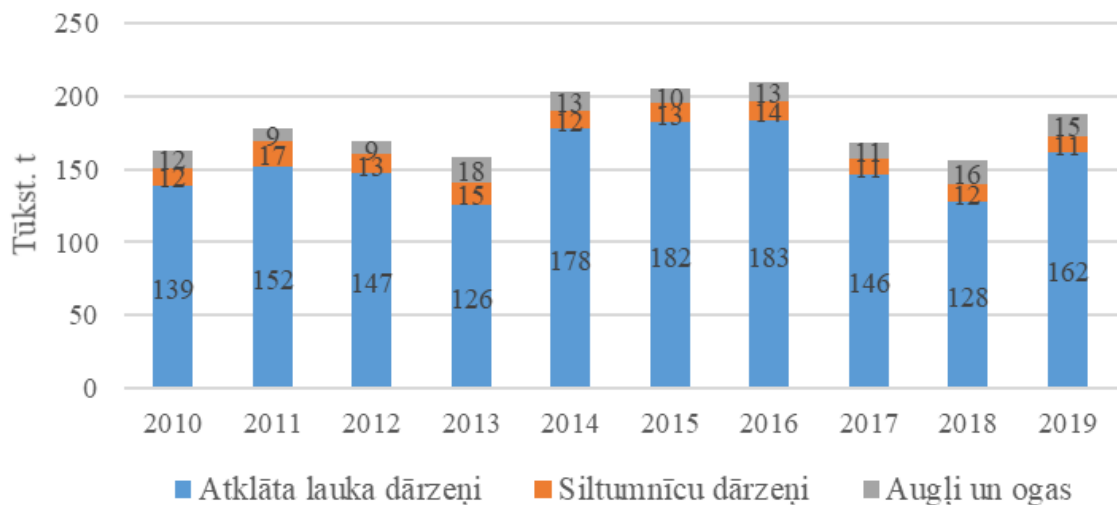
Patērētāji

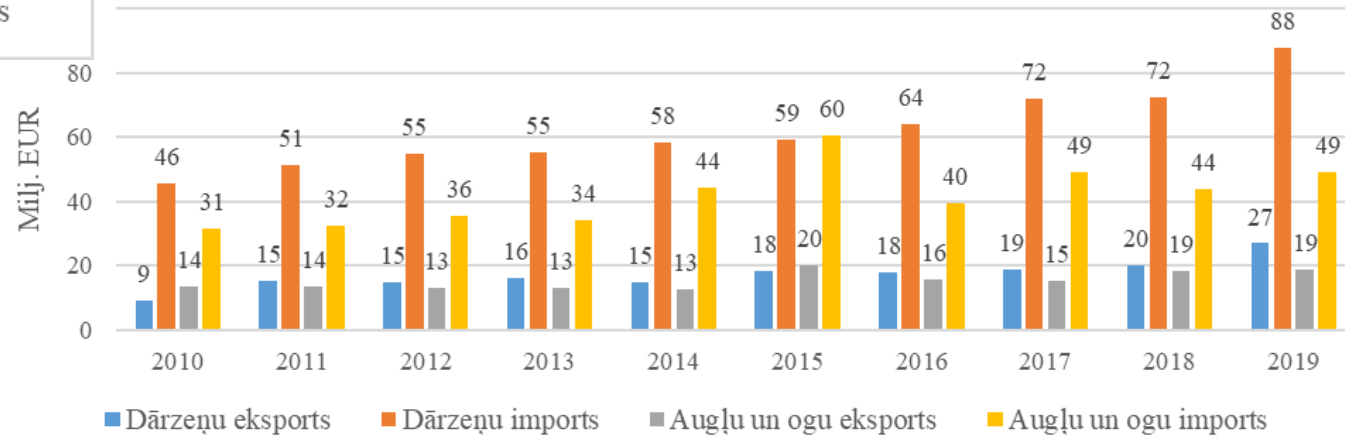

Dārzeņu, augļu un ogu ražošanas, imports un eksports Latvijā 2010.-2019.gadā

Dārzeņu, augļu un ogu ražošanas

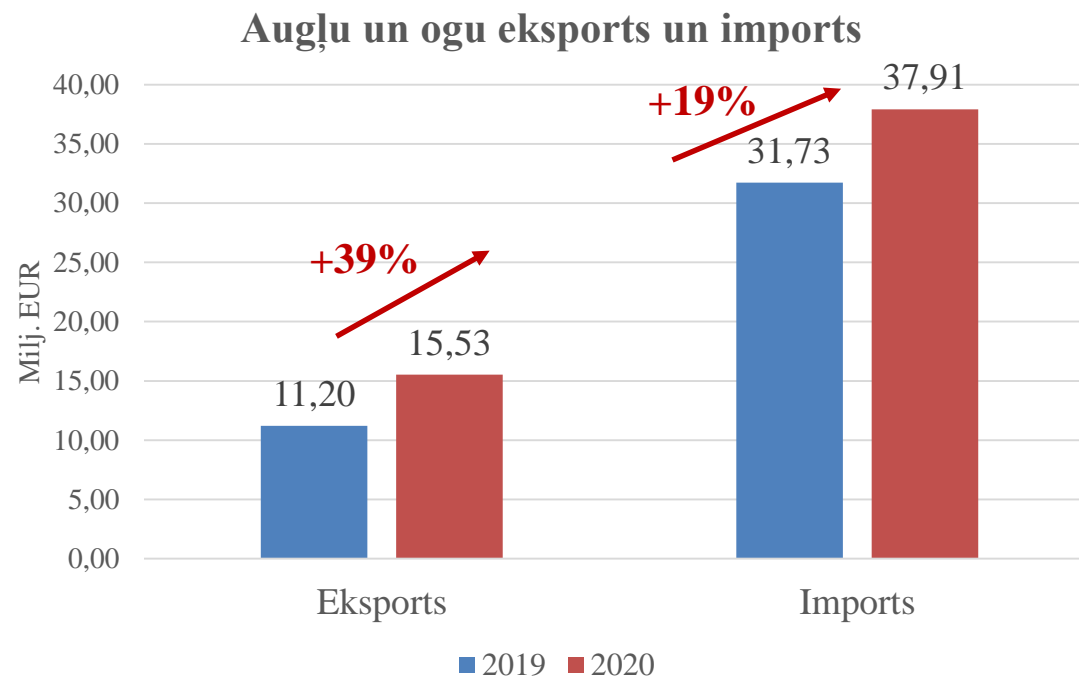
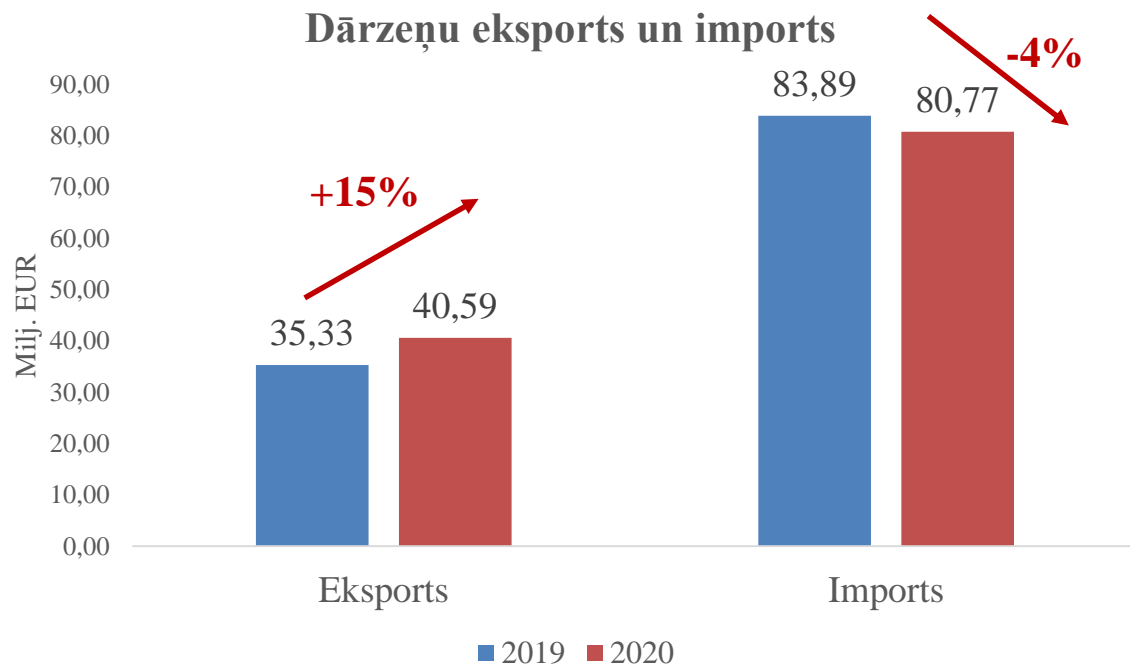

Dārzeņu, augļu un ogu imports un eksports

Avots: autoru veidots, izmantojot CSP datus

Dārzeņu, augļu un ogu importa un eksporta vērtības izmaiņas Latvijā 2019.-2020.gada M01-07, milj. EUR

TOP eksporta valstis dārzeņiem 2019/2020:

EE 40%	EE 31%
LT 26%	LT 21%
	EG 20%

TOP importa valstis dārzeņiem 2019/2020:

NL 22%	NL 23%
LT 19%	ES 19%
ES 18%	LT 16%

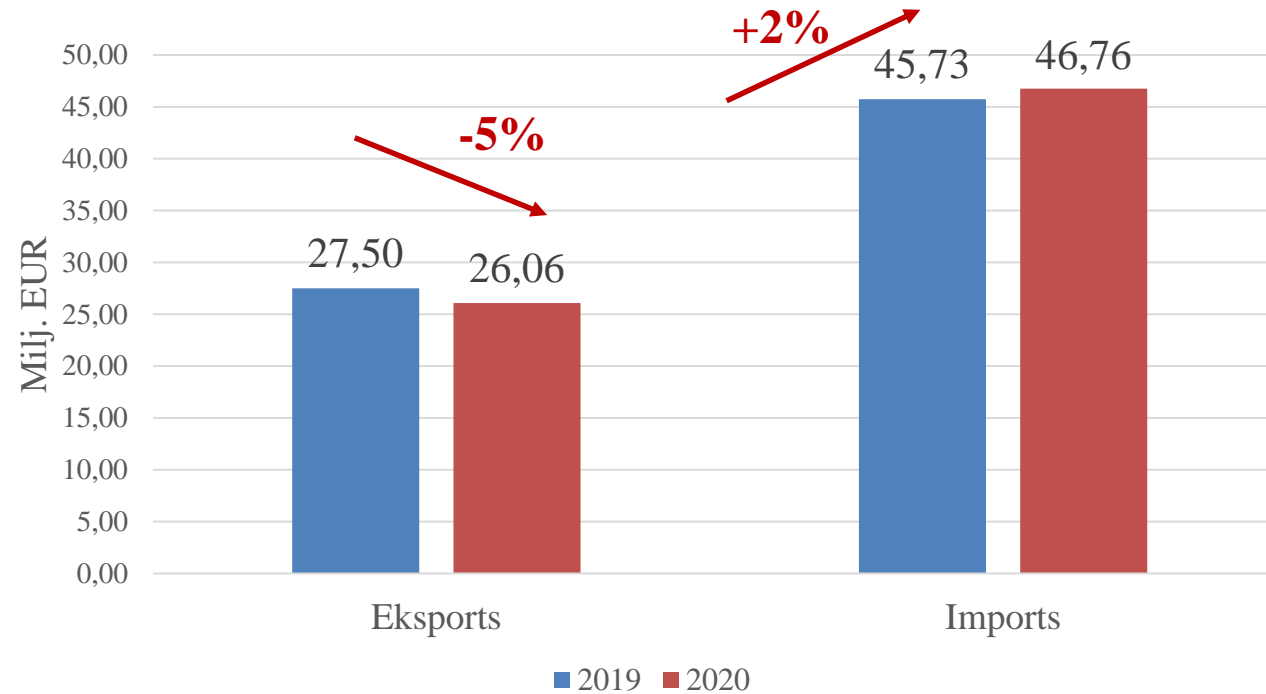
TOP eksporta valstis augļiem/ogām 2019/2020:

EE 62%	EE 61%
LT 37%	LT 31%

TOP importa valstis augļiem/ogām 2019/2020:

NL 23%	NL 21%
ES 17%	PL 21%
PL 15%	ES 13%

Dārzeņu, augļu un ogu pārstrādes produktu importa un eksporta vērtības izmaiņas Latvijā 2019.-2020.gada M01-07, milj. EUR

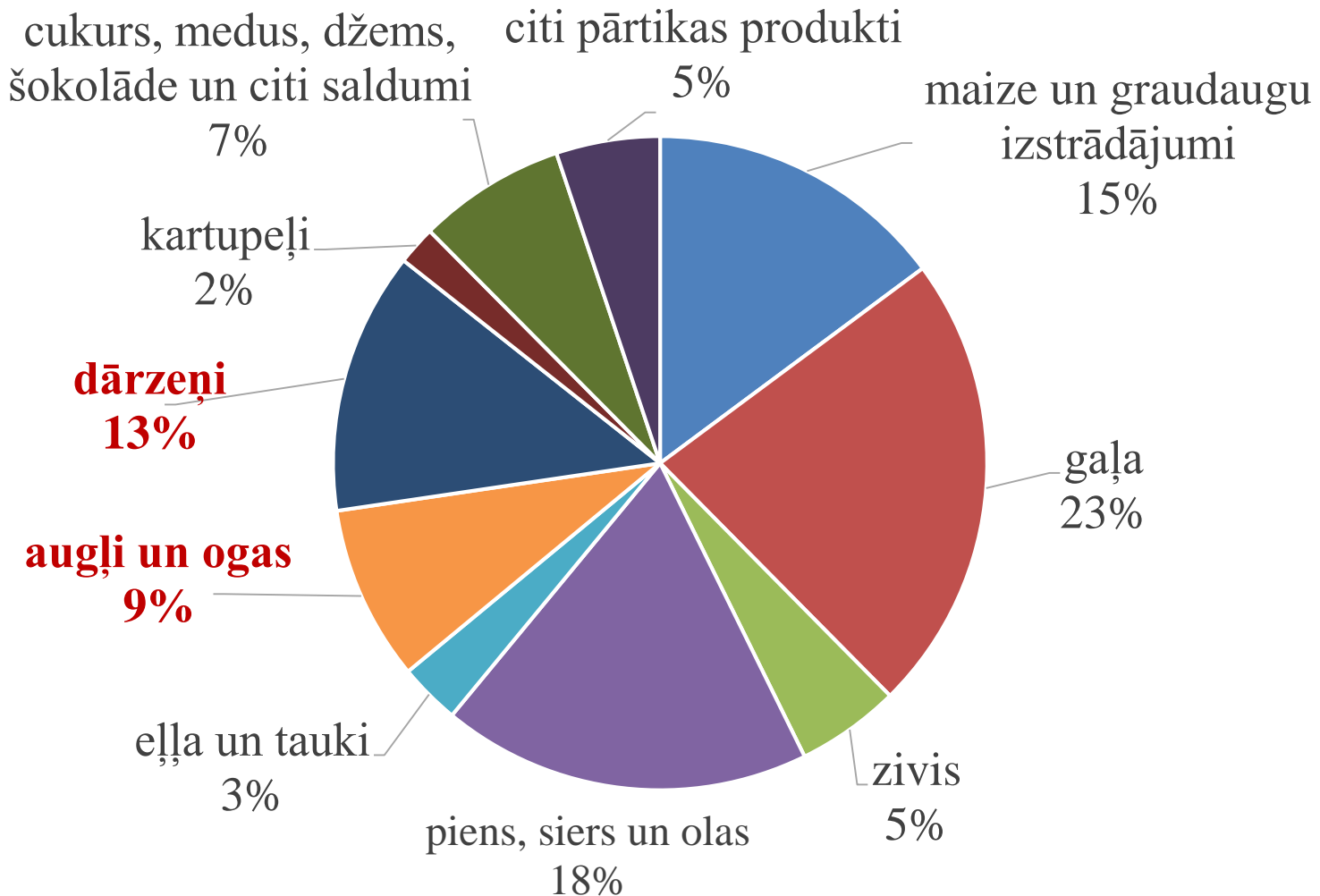
TOP eksporta valstis 2019/2020:

LT 44%	LT 43%
EE 25%	EE 26%

TOP importa valstis 2019/2020:

LT 26%	PL 24%
PL 25%	LT 23%
ES 7%	ES 7%

Mājsaimniecību pārtikas izdevumu struktūra 2019.gadā, %

Avots: autoru veidots, izmantojot CSP datus

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

VPP
Valsts pētījumu
programma

reCOVery-LV

Risku identifikācija un novērtēšana

Metodoloģija

Dažādu informācijas
avotu ziņu analīze

Iekšējo un ārējo
risku identifikācija

Identificēto risku
raksturojums un
novērtējums katram
pārtikas sektoram
pēc ražotāju aptauju
anketām un risku
izvērtējuma

Piemērs: Riska matrica dārzeņu audzēšanai un pārstrādei

Riska kvalitatīvais skaidrojums:		Riska ietekme (radītās sekas)				
Ļoti augsts (katastrofāls) risks						
Augsts (kritisks) risks						
Vidējs (paaugstināts) risks						
Zems risks						
		5 (ļoti liela)	4 (liela)	3 (vidēja)	2 (neliela)	1 (nenozīmīga)
Riska iestāšanās varbūtība	5 (gandrīz noteikti)					
	4 (ļoti iespējams)	13	4, 6, 8, 11, 12, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 34, 42			
	3 (iespējams)		3, 5, 9, 10, 16, 41	1, 2, 7, 15, 17, 19, 21, 27, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39	14	
	2 (maz iespējams)			18, 33,	20, 40	
	1 (ļoti reti)					

Piezīme: ar **boldu** izcelti ārējie riski

Riska kvalitatīvais skaidrojums:	Pretriska pasākumi:
Ļoti augsts (katastrofāls) risks	Nepieciešami riska samazināšanas pasākumi
Augsts (kritisks) risks	Nepieciešami riska samazināšanas pasākumi
Vidējs (paaugstināts) risks	Jābūt uzmanīgiem
Zems risks	Nav nepieciešami pretriska pasākumi

Ražošanas riski, kurus nepieciešams vadīt

	Iekšējie riski	Ārējie riski
Dārzeni	<ul style="list-style-type: none"> • Darba intensitātes samazināšanās / dīkstāve / darbības apturēšana • Naudas plūsma • Darbaspēka apmācība un izglītošana • Izejvielu trūkums / nepieejamība tirgū • Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs • Ražošanas apjoma straujas izmaiņas (gan samazināšanās, gan palielināšanās) • Noieta kanālu izmaiņas • Ieņēmumu samazināšanās • Samaksas regularitāte • Kredītsaistību dzēšana • Nespēja segt ikmēneša maksājumus • Nodokļu parādi • Apgrozāmo līdzekļu iesaldēšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Tirgus nenoteiktība • Eksporta tirgus pieejamība • Klientu maksātspējas kritums • Braukšanas / atpūtas laika ievērošana automašīnu šoferiem

Ražošanas riski, kurus nepieciešams vadīt

	Iekšējie riski	Ārējie riski
Āboli, bumbieri	<ul style="list-style-type: none"> Atkarība no darbaspēka fiziskās klātbūtnes uzņēmumā Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs Ražošanas apjoma kritums (samazināšanās) Uzglabāšanas problēmas svaigiem augļiem 	<ul style="list-style-type: none"> Pieprasījuma samazināšanās Grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai Higiēnas prasību pieaugums uzņēmējiem
Ogas kopā (zemenes, krūmogulāji, avenes, kazenēs, krūmmellenes un lielogu dzērvenes, smiltsērķšķi)	<ul style="list-style-type: none"> Grūtības plānot saimniecisko darbību uz priekšu Ieņēmumu samazināšanās Nespēja nokārtot kredītsaistības Liela atkarība no vadītāja Atkarība no darbaspēka fiziskās klātbūtnes uzņēmumā Ražošanas apjoma kritums (samazināšanās) Līdzšinējo produktu virzīšanas pasākumu tirgū neefektivitāte (piem. pārtikas degustācijas, tirdziņi, izstādes u.c.) Problēmas saņemt samaksu par pārdoto produkciju Nespēja segt ikmēneša maksājumus Nodokļu parādi 	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus nenoteiktība Pieprasījuma samazināšanās / palielināšanās Grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai Klientu maksātspējas kritums

Ražošanas riski, kurus nepieciešams vadīt

	Iekšējie riski	Ārējie riski
Kaulenkoki (plūmes, ķirši)	<ul style="list-style-type: none"> • Darbinieku atlaišana, slēdzot vai sašaurinot ražošanu • Iepakojuma trūkums/ sagādes problēmas • Darba intensitātes samazināšanās / dīkstāve / darbības apturēšana • Saražotās produkcijas krājumu pieaugums • Svaigu augļu uzglabāšanas problēmas • Ieņēmumu samazināšanās • Problēmas saņemt samaksu par pārdoto produkciju • Atkarība no darbaspēka fiziskās klātbūtnes uzņēmumā • Darbaspēka trūkums • Loģistikas izmaksu pieaugums (sakarā ar tirdzniecības samazināšanos uz vietas saimniecībā) • Pieredzes trūkums • Apgrozāmo līdzekļu iesaldēšana • Līdzšinējo produktu virzīšanas pasākumu tirgū neefektivitāte (piem. pārtikas degustācijas, tirdziņi, izstādes u.c.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai • Pieprasījuma samazināšanās / palielināšanās • Klientu maksātspējas kritums • Pircēju paradumu maiņa • Tirgus nenoteiktība • Īslaicīgs pārtikas produktu trūkums tirgū

Ražošanas riski, kurus nepieciešams vadīt

	Iekšējie riski	Ārējie riski
Krūmciidonijas	<ul style="list-style-type: none"> Grūtības plānot saimniecisko darbību uz priekšu Saražotās produkcijas krājumu pieaugums Līdzšinējo produktu virzīšanas pasākumu tirgū neefektivitāte Ieņēmumu samazināšanās Nespēja nokārtot kredītsaistības Ražošanas apjoma kritums (samazināšanās) Problēmas saņemt samaksu par pārdoto produkciju Darbinieku atlaišana, slēdzot vai sašaurinot ražošanu Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs Apgrozāmo līdzekļu iesaldēšana Nespēja segt ikmēneša maksājumus 	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus nenoteiktība Grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai Klientu maksātspējas kritums Pieprasījuma samazināšanās Atkarība no pārstrādes uzņēmumiem

Dārzeņu, augļu un ogu pārstrādes riski, kurus nepieciešams vadīt

	Iekšējie riski	Ārējie riski
Lielie, vidējie uzņēmumi	<ul style="list-style-type: none"> Atkarība no darbaspēka fiziskās klātbūtnes uzņēmumā Grūtības plānot saimniecisko darbību uz priekšu Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs Darbinieku atlaišana, slēdzot vai sašaurinot ražošanu Apgrozāmo līdzekļu iesaldēšana 	<ul style="list-style-type: none"> Pieprasījuma samazināšanās/ palielināšanās Klientu maksātspējas kritums Atkarība no eksporta
Mazie un mikro uzņēmumi	<ul style="list-style-type: none"> Darba intensitātes samazināšanās / dīkstāve / darbības apturēšana Saražotās produkcijas krājumu pieaugums Līdzšinējo produktu virzīšanas pasākumu tirgū neefektivitāte (piem. pārtikas degustācijas, tirdziņi, izstādes u.c.) Ieņēmumu samazināšanās Pieredzes trūkums Nespēja segt ikmēneša maksājumus Atkarība no darbaspēka fiziskās klātbūtnes uzņēmumā Iepakojuma trūkums / sagādes problēmas Apgrozāmo līdzekļu iesaldēšana Grūtības plānot saimniecisko darbību uz priekšu Darbinieku atlaišana, slēdzot vai sašaurinot ražošanu Darbaspēka piekļaujas (saskarsme, distance, utml.) kontrole Sadarbības partneru došanās dīkstāvēs Ražošanas apjoma kritums (samazināšanās) 	<ul style="list-style-type: none"> Tirgus nenoteiktība Grūtības atrast jaunus noieta tirgus slēgto aizstāšanai Pieprasījuma samazināšanās Pircēju paradumu maiņa Higiēnas prasību pieaugums uzņēmējiem PVD pastiprināta sekošana uzņēmumos notiekošajam Klientu maksātspējas kritums

Iespējamie priekšlikumi dārzeņu, augļu un ogu ražošanas un pārstrādes sektorā

- ✓ ražotājiem
- ✓ pārstrādātājiem
- ✓ politikas veidotājiem
- ✓ pašvaldībām
- ✓ patērētājiem

Paldies!

Informācija:

<https://www.llu.lv/lv/projekti/apstiprinatie-projekti/2020/ekonomiska-is-politiskais-un-juridiskais-ietvars-latvijas>

